

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԴԵԳՐ

ՃԱՀԱՆ-ԷՒ ԽԵՆ-ԷՒ-Ն :

Քայլ անունով անդղացի մը , որ Անդղային համերսմիթ քաղաքը կը բնակի Լոնտրայի մօտ , մասնաւոր սէր մը ունի Ճնճղուկներու վրայ , ու տարիներով ետևէ եղած է անոնց բնաւորութիւնները գիտելու հասկընալու : Մօտերս բան մըն ալ գիտեր է որ եթէ ստոյգ է կրնայ ըստիլ թէ աշխատանքը պարապ չէ ելած : Թէ որ Ճնճղուկի ձագ մը առնես կ'ըսէ բոյնէն՝ քանի որ գեռ փետուրները չեն բուսած . ու աղէկ երգող գեղձանիկի հետ մեծցնես , Ճնճղուկը ոչ միայն իր վարպետին պէս աղէկ երգել կը սորվի , հապա շատ անդամ անկէ ալ վեր կ'անցնի : — Աղէկ որ միայն աս բանս չէ կրթութեան օգուտը մարդուս հասկըցնող օրինակ :

ՃԱՀԱՆ-ԷՒ ԽԵՆ-ԷՒ-Ն :

ԿԱՆԿԱԹՅԱՅ արեմանեան կողմը Ճակկըունաթ կամ ֆուրի անունով քաղաք մը կայ՝ որ մէջի կուտունը բոլոր Ճնդկաստանի կուտուններուն գլխաւորը սեպուելով , տարի անհամար ունիւտաւորներ կ'երթան հոն . ու երեր մեծ հանդէսին օրը կուգայ ու Ճակկըունաթ կուռքը թափօրով կ'անցնեն , թանձրամիտա կուամոլներ կը գտնուին որ ան կուռքին ահագին կառքին անիւներուն տակը կը նետուին ու կը ջախչացին : Անդղացիք ան կողմերուն տիրած ատենէն ՚ի վեր՝ աս կուտանը համար ամէն տարի 6000 միրէ սմէրիլին տուրք կուտան եղեր , որ ըսելէ 150,000 Փուանք : Վերջապէս Ճնդկաստանի ընկերութիւնը անցած տարի գեկտեմբերի 18ին ժողովքով որոշեց որ ան նախատական տուրքը ասկէ ետքը չարուուի կուտանը . որովքրիստոնէութիւնը նորյաղթութիւն մըն ալ ըրած կ'ըլլայ կուապաշութեան վրայ :

ՊԵԳԱԼԻ ՌԴԱԿԱԿԱԿԻՑ :

Մօծերս ագահ մարդու մը պզտի տղան կը մեռնի : Սովորութիւն է որ Եւրոպացիք մեռելները մնատուկով կը թալքն . աս մարդուն ձեռքը առաջ չերթար որ խեղճաղուն համար մնատուկ շնուրուտակ տայ . ուստի ինչ անձոռնի բան մտածէ աղէկ է . հին նուագարանի աման մը 1 ունի եղեր , տղան անոր մէջ գնել կուտայ ու անանկ կը խաւրէ գերեզմանոցը : Աս բանս հաւատարիմ անձնիք գրած ըլլալով , պէտք է որ ագահութեան ախտը աւելի զցուելի ընէ լսողներուն :

1. Քէ հան գուգուրու :

ԱՆԴ-Դ ԽԵ-Ա-Ն :

Խաշուկս ուրիշ բնական գիտութիւնները , ասանկ ալ պարտիզանութեան արհեստը օրէ օր առաջ կ'երթայ : Մարդկային հանձարը բնութեան գաղանիքները քննելու վերջը գոհ ըըլլալով , կարծես թէ կ'ուզէ նաև զանոնք փոփոխել ու իր ուզածին պէս շնել : — Անկուտ խաղողաբուացնելուն կերպը հին ատենն ալ գիտեն եղեր մարդիկ , ինչպէս որ կը վկայեն թէ ոփիրաստ , Պլինիոս և ուրիշոյն և լատին մատենագիրներ : Աս բանին համար որթի Ճիւղմիլ առ , վարի կողմէն քիչ մը Ճղքէ , ու ծուծը զգուշութեամբ գուրս հանէ , նորէն իրարու հետ միացու Ճղքուած կտորները , թաց թղթովմը սըլլէ ու սնկէ , խաղողը անկուտ կ'ըլլայ կ'ըսեն : Խակ անկուտ կեռաս բուսցնելը թէպէտակէ հարիւր տարի առաջ առաջ ալ գիտցող կայ եղեր , բայց աւելի գիտրին ու ապահով կերպը մօտ ատեններս մէկը փորձեր է կ'ըսեն , ու շատ աղէկ յաջողէր է : Իրեն բանեցուցած կերպը աս է .

Նոր ծլած կեռասենին գլխէն ինչուան արմատին մօտ երկու կտոր կը Ճղքէ . ետքը գանակի ձևով կտրած փայտովմը բոլոր ծուծը վարպետութեամբ գուրս կը հանէ , անանկ որ ծառին կեղևները ամենենին չաղմոււածքը չաւուին , ու մէջի կաղմոււածքը չաւուի : Միայն ծառը Ճղքել սկսած ատենդ կրնաս երկաթ գործածել կ'ըսէ : Անկէ ետքը ան Ճղքած փայտերը նորէն մէկմէկու հետ կը միացնէ , ու բրդէ չուանովմը կը կապէ , կը նայի որ Ճղքերն ալորչափ կարելի է ամուր գոցուին , ու անոնց վրայէն պինտ կառու կը ծեփէ : Քիչ ատենէն ծառին հոյզովք 1 ան Ճղքուած կտորները կը միանան , ու երկու տարիէն գեղեցիկ կեռասներ կուտայ ծառու հասարակ կեռասի նման . բայց աստից մէջ կուտի աղջ հազի մը միայն կ'ըլլայ :

ԳՈՒԱԿԱԿԱԿԻՑ ՀԵ-Ա-ԿԱԿԱԿԻՑ :

ԳՍԱՆ տարիէն 'ի վեր զանազան փորձեր եղած էին որ վիմագրած պատկերները գունաւոր ալ կարենան տպուիլ . չէր յաջողած : Հիմա ֆարիզութագաւորական տպարանին մէջ պարոն Տըռէ մնիլ գաղլիացին ասոր ալ հնարքը գտեր է , ու ինչուան 24 օրինակ ետև ետև տպեր է որոշ գուներով ու Ճիշդ բարակութեամբ , ու Գաղղիս ծեմարանին ալ ցըցուցեր է :

1. Եօդ :